

POSTANOWIENIE

Dnia 18 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Jolanta Frańczak

SSN Beata Gudowska

SSN Jerzy Kuźniar

SSN Piotr Prusinowski

SSN Krzysztof Staryk (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi Komitetu Wyborczego [...] na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 22 sierpnia 2016 r. w przedmiocie odrzucenia sprawozdania finansowego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 18 października 2016 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Uchwałą z dnia 22 sierpnia 2016 r. – w sprawie sprawozdania finansowego Komitetu Wyborczego [...] z wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, przeprowadzonych w dniu 25 października 2015 r. – Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 144 § 1 pkt 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz.U. Nr 21, poz. 112 w zm.) postanowiła odrzucić sprawozdanie finansowe Komitetu Wyborczego [...] o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych tego Komitetu, w tym o uzyskanych

kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania, związanych z udziałem w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, przeprowadzonych w dniu 25 października 2015 r., z powodu naruszenia art. 129 § 1 i § 2 pkt 2 oraz art. 132 § 1 Kodeksu wyborczego.

Pełnomocnik finansowy Komitetu Wyborczego [...] otrzymał tę uchwałę w dniu 30 sierpnia 2016 r. W dniu 12 września 2016 r. nadał na pocztę skargę na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej. Skarga ta dotarła do Sądu Najwyższego w dniu 14 września 2016 r. (w środę).

Państwowa Komisja Wyborcza odnosząc się do zarzutów wskazanych w skardze, podtrzymała swoje stanowisko i wniosła o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 145 § 1 Kodeksu wyborczego – w przypadku odrzucenia sprawozdania finansowego komitetu wyborczego przez Państwową Komisję Wyborczą pełnomocnik finansowy ma prawo, w terminie 14 dni od dnia doręczenia postanowienia o odrzuceniu sprawozdania, wnieść do Sądu Najwyższego skargę na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej w przedmiocie odrzucenia sprawozdania. W myśl § 2 i 3 tego artykułu Sąd Najwyższy rozpatruje skargę w składzie 7 sędziów, w postępowaniu nieprocesowym i wydaje w tej sprawie orzeczenie w terminie 60 dni od dnia doręczenia skargi.

Relevantny jest także art. 9 § 1 Kodeksu wyborczego, który stanowi, że ilekroć w kodeksie jest mowa o upływie terminu do wniesienia skargi, odwołania lub innego dokumentu do sądu, organu wyborczego, urzędu gminy, konsula albo kapitana statku, należy przez to rozumieć dzień złożenia skargi, odwołania lub innego dokumentu w sądzie, organowi wyborczemu, w urzędzie gminy, w konsulacie lub kapitanowi statku. Stosownie do § 2 tego artykułu – jeżeli koniec terminu wykonania czynności określonej w kodeksie przypada na sobotę albo na dzień ustawowo wolny od pracy, termin upływa pierwszego roboczego dnia po tym dniu. Natomiast § 3 tego artykułu stanowi, że jeżeli kodeks nie stanowi inaczej, czynności wyborcze określone kalendarzem wyborczym oraz czynności, o których

mowa w § 1, są dokonywane w godzinach urzędowania sądów, organów wyborczych, urzędów gmin oraz konsulatów.

W ocenie Sądu Najwyższego z przepisów tych jednoznacznie wynika, że czternastodniowy termin do złożenia skargi, o którym stanowi art. 145 § 1 Kodeksu wyborczego, jest zachowany tylko wówczas, gdy skarga na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej została fizycznie wniesiona (złożona) przez pełnomocnika finansowego do Sądu Najwyższego w okresie 14 dni od dnia otrzymania postanowienia Państwowej Komisji Wyborczej, bądź w tym terminie dotarła do Sądu Najwyższego skarga wniesiona w drodze pocztowej.

Kodeks wyborczy zawiera więc odmienną regułę ustalania zachowania terminu do dokonania określonej czynności przewidzianej prawem w porównaniu do procedury cywilnej lub administracyjnej. Przepis art. 165 § 2 k.p.c. (w aktualnym brzmieniu) stanowi bowiem, że oddanie pisma procesowego w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe lub w placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu. Podobnie ujmuje to art. 57 § 5 Kodeksu postępowania administracyjnego (obecny jednolity tekst.: Dz.U. z 2016 r., poz. 23): termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem pismo zostało: 1) wysłane w formie dokumentu elektronicznego do organu administracji publicznej, a nadawca otrzymał urzędowe poświadczenie odbioru; 2) nadane w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe; 3) złożone w polskim urzędzie konsularnym; 4) złożone przez żołnierza w dowództwie jednostki wojskowej; 5) złożone przez członka załogi statku morskiego kapitanowi statku; 6) złożone przez osobę pozbawioną wolności w administracji zakładu karnego.

Zdaniem Sądu Najwyższego ustawodawca w Kodeksie wyborczym w sposób celowy unormował omawianą kwestię w sposób odmienny od powszechnie przyjętej z uwagi na szczególną materię, którą reguluje Kodeks wyborczy oraz w celu zmotywowania uczestników postępowań wyborczych do rozważnego i sprawnego działania.

Również w postanowieniu Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 lipca 2013 r., w sprawie Ts 194/12 (OTK-B 2013 nr 4, poz. 407) stwierdzono, że przepis art. 9 § 2 Kodeksu wyborczego – umieszczony w pierwszej części kodeksu wyborczego – pełni rolę ogólnej dyrektywy do sposobu liczenia wszelkich terminów związanych z wnoszeniem dokumentów do organów administracji wyborczej oraz do sądów orzekających w trybie wyborczym. Z tego powodu w przepisie tym stanowi się o „skardze, odwołaniu lub innym dokumencie” oraz o „sądzie” i „organie wyborczym”. Przy ocenie zarzutu niekonstytucyjności zwrotu „dzień złożenia (...) odwołania”, należy uwzględnić to, że ustawodawca *expressis verbis* doprecyzowuje, iż wniesienie dokumentu do sądu oznacza dzień „złożenia (...) w sądzie”. Takie sformułowanie przepisu nie może budzić wątpliwości co do intencji ustawodawcy i jest regulacją odrębną (a przy tym ma charakter *lex specialis*) od unormowania doręczeń przewidzianego w przepisach ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego. Nadto wymóg złożenia dokumentu w sądzie wynika z reżimu postępowań wszczynanych w trybie wyborczym, które – jako prowadzone co do zasady w toku kampanii wyborczej – wymagają przyspieszonego procedowania.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2011 r. w sprawie III SW 27/11 (OSNP 2012 nr 11-12, poz. 157) potwierdziło omawianą zasadę, wyrażoną w art. 9 § 2 Kodeksu wyborczego, która odnosi się do większości czynności związanych z wyborami, uregulowanych w Kodeksie wyborczym. Odstępstwa od tej zasady zostały ściśle wymienione w Kodeksie wyborczym, który w takich przypadkach wyraźnie zastrzega, iż nadanie w określonym terminie pisma w polskiej placówce pocztowej operatora publicznego jest równoznaczne z wniesieniem go do adresata (por. art. 241 § 1 oraz art. 321 § 1 Kodeksu wyborczego). Jeżeli przepis Kodeksu wyborczego takiego zastrzeżenia nie zawiera, musi to prowadzić do wniosku, że dla zachowania terminu, konieczne jest, aby dotarł on (fizycznie) do organu wyborczego w ustawowym terminie.

Także w postanowieniach Sądu Najwyższego: z dnia 14 czerwca 2016 r., sygnatura akt III SW 6/16 oraz z dnia 23 lutego 2016 r. sygnatura akt III SW 2/16 (niepublikowane) uznano, że decydujące znaczenie ma fizyczne wniesienie skargi w terminie do Sądu Najwyższego, a nie – nadanie skargi w polskiej placówce

pocztowej. Niezachowanie tak pojętego obowiązku, powoduje odrzucenie skargi, jako wniesionej po terminie.

Zdaniem Sądu Najwyższego, w obecnym składzie, ponieważ art. 145 § 1 Kodeksu wyborczego nie zawiera odmiennej regulacji od normy zawartej w art. 9 § 2 Kodeksu wyborczego, dlatego stosownie do art. 9 § 3 Kodeksu wyborczego, czynności dotyczące złożenia skargi, odwołania lub innego dokumentu, powinny być dokonywane w godzinach urzędowania sądów, organów wyborczych, urzędów gmin oraz konsulatów.

W ocenie Sądu Najwyższego, termin na złożenie analizowanej skargi w Sądzie Najwyższym, określony w art. 145 § 1 Kodeksu wyborczego w związku z art. 9 § 2 tego kodeksu, minął czternastego dnia od otrzymania postanowienia Państwowej Komisji Wyborczej – to jest w dniu 13 września 2016 r. (we wtorek). Pełnomocnik finansowy otrzymał ponadto, zawarte w zaskarżonej uchwale, pouczenie o możliwości wniesienia skargi do Sądu Najwyższego w terminie 14 dni od dnia otrzymania uchwały.

Mając na względzie wyżej przedstawioną wykładnię językową, systemową oraz teleologiczną, a także jednolitą i ukształtowaną judykaturę, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że skarga pełnomocnika finansowego Komitetu Wyborczego [...], została złożona w Sądzie Najwyższym w dniu 14 września 2016 r., a więc po ustawowym terminie, dlatego skargę tę odrzucił.